

Quinze anys d'Universitat

Les motivacions que, al segle XX, van fer moure els responsables de la implantació dels estudis universitaris a Girona no difereixen gaire de les que van tenir, al segle XV, els jurats de la ciutat. "Car si no fundam dit Studi", deien en una carta adreçada al bisbe per tal de promoure un estudi general que només existia sobre el paper dels decrets reials, "stimem que nostre fundament hauria pocha perpetuïtat e pus pocha reputació". Aquell estudi general va tenir una vida fecunda però curta. Amb l'arribada del Decret de nova planta, va desaparèixer. Les intencions fundacionals, però, cinc segles més tard, s'assemblaven molt. La creació de la Universitat de Girona era necessària i imprescindible per consolidar un projecte universitari –fins aleshores fragmentat– en un tot únic i coherent i amb perspectives de futur. Al mateix temps, es contemplava el naixement de la nova universitat amb l'ineludible compromís d'adquirir i reforçar una sòlida reputació acadèmica i investigadora.

En l'altre episodi de la història universitària gironina, el període liberal que va de 1869 a 1874, la carta de presentació del consistori que crea la Universitat Lliure de Girona també té punts de contacte amb les idees de just un segle després. En la restauració de l'ensenyament superior, i tal com recalca Jaume Sobrequés (*Els estudis universitaris a Girona al llarg de la història*, Ed. Col·legi Universitari de Girona, 1978), es deia que calia "fomentar los intereses materiales de la población, por cuanto mientras por un lado afluirán a nuestra Universidad todos o la mayor parte de los jóvenes que de esta provincia acuden hoy a la de Barcelona, por otra parte nuestros hijos gozarán de mayores ventajas". En el moment de creació de la UdG, aquest va ser un dels criteris més debatuts: el de la necessitat d'establir a Catalunya un equilibri territorial que anava a favor

dels alumnes de cada regió i que convertia la universitat en un centre d'atracció d'inversions i en un motor econòmic de primer ordre.

Va ser per aquest motiu, entre d'altres, que, després de la creació de la UPF, el govern de la Generalitat va considerar la conveniència d'eixamplar el ventall d'oferta universitària a zones del país allunyades de la influència barcelonina. Els casos de Girona, Tarragona-Reus i Lleida responen, tanmateix, a situacions diferents. Coincideixen en el fet que són universitats de fora de Barcelona, però les relacions d'interdependència en relació amb les universitats de les quals procedien són molt variades. En el cas de Girona, es donen la mà dos tipus de cultura universitària: la que prové dels estudis iniciats l'any 1968 sota l'adscripció a la UAB, que passa a ser l'Estudi General de Girona, provinent de l'antic Col·legi Universitari (amb titulacions de lletres, ciències, ciències socials, magisteri, infermeria, empresarials i dret), i la que deriva de l'Escola Politècnica Superior, dependent de la UPC (amb enginyeries tècniques i arquitectura tècnica).

L'efervescència universitària a Girona és palpable des de finals dels seixanta. Però no és fins a la dècada dels vuitanta que es percep la necessitat de dotar-se d'eines més sòlides per convertir uns estudis que són fragmentats i parcials en un ens que els aixoplugui i que permeti un salt endavant. Per un costat, la voluntat d'esdevenir Estudi General neix un desembre de 1985; es consolida, anys més tard, com un dels centres més potents de la Universitat Autònoma. Per un altre, l'EPS augmenta progressivament la seva oferta i manté un alt nivell de rigor acadèmic i de contacte amb el món empresarial. Per bé que

amb estructures diferents i amb diferents nivells de professorat, la unió dels dos grans blocs universitaris gironins s'acaba fent ineluctable. El 12 de desembre de 1991, el Parlament de Catalunya aprova la llei de creació de la Universitat de Girona, i aleshores s'inicia un procés de convergència. Primer, a través d'una Comissió Gestora, que planifica el primers curs de la nova UdG (1991-1992); després, amb l'elecció del primer rector de la Universitat, el doctor Josep M. Nadal, que exerceix el càrrec fins al 2002, i amb la constitució del Consell Social, presidit pel senyor Jaume Casademont. El mes de març d'aquell any pren possessió el nou rector, el doctor Joan Batlle. A partir del desembre de l'any 2006 és rectora la doctora Anna M. Geli.

En aquests quinze anys, la UdG ha triplicat el nombre d'estudiants i, pràcticament, d'oferta acadèmica. Ha consolidat campus amb més de 100.000 metres quadrats, ha construït noves edificacions (centres, facultats, biblioteques, campus esportius, de serveis) i ha elevat de manera notable la seva capacitat de gestió, de recerca i d'investigació, amb divuit departaments i un centenar de grups de recerca, culminada amb la creació del Parc Científic i Tecnològic. La UdG, en aquests quinze anys, s'ha convertit en un motor decisiu de l'economia i de la vida social i cultural catalana i gironina. No solament s'ha expandit fins a esdevenir una institució sòlida i reconeguda a tots els nivells, sinó que ha avançat en l'excel·lència docent i en la transferència del coneixement, amb una presència constant en iniciatives de divulgació, projecció i discussió del saber a tots els nivells educatius.

Josep M. Nadal Farreras

A Girona, com a mínim, la posició inicial no era la de demanar una universitat, perquè alguns pensàvem que era possible créixer convertint les escoles en facultats i tenint estudis de segon cicle, amb unes quantes facultats, però sense veure en la separació l'única solució. Però el fet d'estar allunyats dels centres de decisió, de no tenir departaments, etc., va fer que de mica en mica s'anés veient que ens havíem de convertir en un centre independent, tant de la UAB com de l'UPC.

Un cop creada la UdG, els problemes més greus eren, per exemple, que ens trobàvem davant d'una inexperiència pràctica. Tot i tenir coneixements i referents, va ser difícil aprendre a gestionar una nova institució. D'altra banda, teníem una massa d'estudiants molt gran, i vam haver d'acollir-los i, al mateix temps, incentivar noves infraestructures per acollir-los en condicions. Aquest va ser, segurament, un dels reptes més intensos.

És cert que hi havia grans diferències quant a desitjos i a sensibilitats en els dos grans sectors de la universitat: la politècnica i la universitat que en podríem dir literària. Primer, perquè els estudis són diferents; després, perquè els estudis tècnics estan pensats per a una professionalització de l'estudiant com a element clau, cosa que en els estudis de lletres no és tan clara. I també es donaven expectatives diferents en els cossos de professorat. Hi va haver un temps d'unes certes reticències que em penso honestament que la pràctica i la consolidació de la UdG van arraconar del tot.

Joan Batlle Grabulosa

El risc de la UdG no ve del fet de ser una universitat petita, sinó de con viure en un país com aquest, en què els recursos marxen tots cap a la capitalitat, amb la conseqüència que s'està descapitalitzant el territori. En un país normal, ser petit seria un valor afegit. Aquí, però, amb el centralisme pot resultar un perill. Els avantatges de la nostra universitat es fonamenten, per exemple, en el fet de tenir classes no tan massificades. Resulta la mida perfecta perquè no cal que tinguis totes les carreres i, amb les que tens, pots treballar amb un nombre d'estudiants raonable. A més a més, l'entorn de la ciutat està molt bé, socialment, de mida adequada; fa que l'estudi sigui agradable.

La clau és el Parc Científic i Tecnològic. Si fracassem aquí aleshores sí que ens convertirem en una universitat que dóna títols però que no ha fet el pas necessari, que és la responsabilitat que tenim en el moment que hem lliurat un diploma. Perquè en el pas previ fins a donar-lo la responsabilitat és del professor, que faci bé la classe i que valori bé l'estudiant i asseguri els seus coneixements. És una tasca molt individual. Després, queda un altre pas, que consisteix a ajudar-los a arrencar en la seva etapa professional i obrir-los camins de finançament, de mercat, etc.

Anna M. Geli de Ciurana

He tingut la sort de treballar en la gestió de la Universitat de Girona en dues etapes ben diferenciades. En la primera, vaig poder participar en els fonaments del que havia de ser la UdG, en un període segurament d'incerteses però també amb un altíssim grau de compromís col·lectiu. En la segona, com a rectora, tinc el privilegi d'estar al capdavant d'una institució definitivament consolidada que es planteja nous reptes de futur., diferents dels que vam viure al començament de l'última dècada del segle passat, però tan apassionants com aleshores.

El fet és que la Universitat és un organisme viu que pensa en tot moment en el seu present i en la necessitat d'avançar per no romandre en un passat cofoi i conservador. Forma part de la seva essència aquesta lluita contra l'immobilisme, aquesta reflexió constant sobre quines són les aportacions que ha de fer a la societat.

La UdG, en aquests quinze anys d'existència, és evident que s'ha mostrat com un potent motor econòmic. En tots els sentits: en la revitalització del teixit social de Girona, en el de convertir-se en una de les "empreses" amb més presència mediàtica, amb més treballadors, més generadora de riquesa... i el bo del cas és que la Universitat no fabrica cap producte estàndard. Fabrica, això sí, coneixement –la transmissió d'aquest coneixement, l'intercanvi d'idees. Aquest és, segurament, el gran salt que ens toca fer: participar més decididament, amb el mateix fervor col·lectiu dels inicis, en la solidificació d'una xarxa de transferències que ens facin ser un referent ineludible en el món econòmic del país.

Ens toca fer aquest salt i uns quants més. Com el d'entrar en una Europa que es vol cohesionada i a la qual hem de respondre amb un plantejament dinàmic i flexible, per tal continuar i millorar l'esperit que ens va fer néixer i que ens manté vius.

Fotografia: Jordi S. Carrera